

De correctione proximi

Nota quod dupliciter dici potest peccatum veniale. Nam aliud est veniale solum ex genere. sicut verbum ociosum. aut mendacium iocosum. Aliud est veniale ex hoc quod non fit cum deliberatione perfecta. sed in primo motu vel quodam surreptione. quod ad modum nullum est peccatum a deo mortale. quin per defectum perfecti consensus. possit remanere infra metas solius venialis. Et quo ad ista peccata venialia. verissima est regula beati Augustini. videlicet quod nullum peccatum veniale est a deo. quin mortale fiat dum placet. Sed de primis venialibus non oportet. imo sanctus thomas dat per regulam quod consensus in actu veniale. super plene de genere. non est nisi veniale sicut merito iocose etiam ex deliberatione vel frangere silentium. quod solum impositum est per modum discipline. et delectari in istis. non est nisi veniale. Si autem delectatio fundaretur super hoc quod est peccatum id est quod delectaretur in hoc actu. sub hac ratione qua prohibetur et displicet deo. tunc ipsa delectatio peccatum mortale esset. Sed hec est diabolica placetia. quod quis posset forte sine peccato mortali deus in hoc casu delectari in hoc quod habet tale libertatem sic agendi nesciente suo superiore. aut alia tali ratione. **Finit.**

Quidem de correctione proximi

Correptio proximi de qua dicitur Mat. xviii. Si peccaverit in te frater tuus corripe ipsum. etc. est in precepto. Si tamen iste sex conditiones concurrant. Prima est certa peccati agnitio. quod ex sola suspitione non debet fieri. Secunda est mansuetudo in corripiendo. quod corripiens cum ira magis provocat ad peius quam corripiat. Tertia est quod in alio non sit tanta aptitudo ad corripiendum. quod si ipsum fratrem peccantem videat aliquid eque boni sicut ego vel meliores. et ei forte magis familiares. vel plures suos. probabiliter supponere possit. quod aliquis istorum corripiat ipsum. Si autem certum esset. quod omnes negligenter eum corripere tunc teneret quantum ad hanc conditionem. et aliis conditionibus concurrentibus. Quarta est spes. probabilis de correptione. correctio quod si non sperat sed peioratio timeret. correctio fieri non debet. Quinta est quod peccatum sit mortale non tamen veniale. Sexta est quod non sit spes habendi maiorem oportunitatem temporis ad corrigendum seu cor-

ripiendum. **I**stis sex conditionibus non concurrentibus licet precepto legem non tamen ligat ad exequendum. id est corripiendum. sed potest differre sine peccato. quousque bene simul concurrant. hoc tamen non dico de prelato sed de fratre quod confidentiam non habet in illum qui peccavit. **E**t obligatio huius precepti est affirmativa ligans semper. sed non ad semper. sed tamen per tempus necessitatis. quod est quando omnes ille condiciones supradicte concurrunt. Quare non est timendum homini bone voluntatis de hac transgressione. si pro se habuerit dictas condiciones.

Item ex vi precepti secreta correctio vel admonitio. debet precedere denunciationem quantum tamen ipsa correctio cadat sub precepto. exceptis his quatuor casibus in quibus non est necessaria. Primus quando frater venialiter non mortaliter peccat. quod de veniali non est preceptum. Secundus quando corripiens fratrem. ex sua secreta correctione peiorare forte formidat. Tertius quando licet sit spes correctionis per secretam ammonitionem tamen mora periculum habet. tunc ommissa per uata correctio statim denunciari debet. Quartus quando corripiens sine propria culpa corripere non valet. quod dicit gregorius. perfecti magnanimis laus est. propter exteri. fortiter et iterum clementer. Nam sunt nonnulli in ipsa familiariter conversatione qui corrigi nequeunt sine culpa corrigentis atque ideo cum vel corrigentem inquinaat. vel non omni modo hec ageres aggrauat. magna misterij dissimulanda dissimulatio et toleranda. **Q**uare sciendum in his qui gradibus dominis servanda. Aliquod est precipue forma tenenda ut in sacramentis et in talibus non licet recedere a scriptis verborum formis. quod in ipsis virtus sacri consistit. Aliquod finis intentus magis debet attendi quam forma verborum ut cum dominus dixit curato a lepra Mat. vii. vide nemi dixeris et tamen ille diffamavit eum. quia magis attendebat propter quod dixerit quam quod dixerit. **S**ilicet hic magis debet attendi finis correptionis scilicet emendatio peccatoris quam forma verborum. Si quando ergo videat frater peccans salubrius corrigi per alium qui potest et vult potest esse quam per se. secure potest ei indicare. unde etiam prelato dici potest peccatum fratris. non premissa monitione. vel secreta correctione. non tamen iudici. sed tanquam amico peccatoris et qui ei magis potest potest esse quam alius precipue propter casus practicos. **I**tem peccatum de quo frater peccans fuit secreta correptus seu admonitus. et de quo se emendavit. potest dici prelato precipue per obedientiam. Ita tamen quod si denunciatus solus peccatum

nouerat/soli plato dicat. Si at̄ et alij no-
uerat/ nō corā alijs q̄s corā illis ip̄s plato
reuelat. ¶ Lauendū ne q̄s aliqd̄ sinistrū
alicui de aliq̄ loquat̄/nisi vlt̄ ille de q̄ lo-
quit̄/ ab illo cui loq̄t̄ emendet̄. vel ne ille
cui loq̄tur ei familiaritate iūgat̄/ ab ip̄so
corrūpat̄. ¶ Corruptōem aut̄ p̄dicatiōem
nō d̄z dimittere platos p̄pter subfannatō-
nem/ vbi sunt aliq̄ boni int̄ malos. vel q̄s
uis oēs sint mali/spes t̄n̄ sit de correctiōe
alias d̄z tacere/ vel p̄t ad aliū locū trāfire/
vt fructum possit facere. ¶ **Finit**

De contumelia et

Contumelia p̄prie lo (cōuicio
quēdo ip̄ortat debonoratōem
alicui/ in hoc q̄ aliq̄s illō qd̄ ē
p̄tra honorē alicui/ deducit in
noticiā ei/ et alioz/ et hoc p̄ vba. ext̄so t̄n̄
noie/d̄z etiā eē in factis. ¶ Cōuiciū aut̄
est de honoratio alteri/ p̄ verba maifesta
tua vicioz/ ei/ culpabiliū vel naturalū.

De pctō mortali

Peccatū mortale fm̄ august. est
dictū vel factū vel cōcupitū qd̄
fit p̄ legē dei. ¶ General̄ rēparō
fit tribz modis suggestiōe dele-
ctatōe cōsensu. Suggestiōe ex-
trinseca fit in dicto vel facto hois vel dia-
boli. et hoc oī culpa carz et macula/ si ei nō
cōsentit̄. Intrinseca est delectatio in p̄mis
moribz. et hec maculā h̄z/ s̄z nō crimen.

Consensus in delectatōez mortalis pcti
sicut est fornicatio/ est mortal̄. Nō sic ē in-
telligendū. Nā q̄ sic delectat̄. aut aduertit
aut nō. Si nō/ nō est mortal̄. Si aduer-
tit aut cito auertit se a cogitatione aut nō.
Si cito auertit se/ tunc est veniale/ q̄suis
itez et itez in idē redeat. Si at̄ nō auertit
se a cogitatōe tali quā bñ scit eē mali. tūc
aut aduertit piculū pcti mortal̄ qd̄ est ibi
aut nō. Si nō adhuc ē veniale/ licz mai-
p̄iore. Si at̄ aduertit piculū qd̄ est ibi/
nec timer/ sed scienter et volūtarie manet
in tali cogitatōe seu cogitatōis delecta-
tione/ tunc peccat mortalit̄. ¶ **Finit**

Tractatus de par-

uul trahēdis ad xp̄m eiusdē. m̄
Jo. de gerf. Lancell. parisiēn̄.
¶ Inite paruulos venire ad mez
nolite. phibere. taliū enī est re-

gnū celoz. Suprem̄ legislator noster et
doctor xp̄s/ sufficientē prebuit instructiō
nē. tum doctrinis. tū operibz exēplis. ad
vniuersalē ecclesie decursum/ p̄ omī statu
et gradu regulandū. Ita enī recta fides h̄z
Et qm̄ portio ecclesie nō vilis est puero/
rū et adolescentiū cetus/ noluit idē christ̄
ip̄sos absq̄ cōgruis institutiōibz p̄tergre-
di quinetiā aliquoz tūc p̄ntiū et oīm per
hoc futuroz/ minus beniuolā indignati-
onē/ vel insipientiā rudē/ vel altā plusq̄
satis erat inflatāq̄ sapientiā cōpescuit eo-
rū qui phibebāt sibi puulos offerri/ imi-
nādo offerētibz. Sinite inq̄t puulos ve-
nire. et. Et tanq̄ ab eo q̄reret cur hoc ita
sinerēt. subiūxit causam p̄cipuā et diuinā
dicēs. Taliū enim est regnū celoz. Et in
Marco sic habet textus. Discipuli autē
cōminabātur offerētibz. qd̄ cū vidisset/ in-
digne tulit Et ait illis Sinite puulos ve-
nire ad me et ne phibueritis eos. Sequitur
Et cōplexans eos. et ip̄onēs man̄ sup̄ il-
los benedicebat eos. Que verba si cū suo
pondere sententiaz cōsiderem/ ingentē
prosus acerbē mordacisq̄ inuectiōis ma-
teriā habebim̄ in eos q̄ puuloz salutē et
accessum ad xp̄m/ p̄pediūt Et ita profe-
cto audire digni erūt qui tales sunt. S̄z
absit oīs amaritudo reprehēsiōis. p̄cul-
esto oīs substomachatio p̄teruiens. imi-
temur puuloz simplicitatē de puulis lo-
cuturi. nihil hic contentiosa animositate
declamem. Attendam̄ poti⁹ q̄ modesta
inrepatōe in discipulos x̄sus est xp̄s/ eti-
am dū indigne ferebat. Sinite inq̄t puu-
los ve. ad me. Cont̄pen⁹ deniq̄ sermonē
p̄ paruulis. nō magnopē p̄santes rudia
et vulgata verba si op⁹ est balbutire/ more
nutricū et matrū. blefo ore sermōnē cū p̄-
uulis dimidiantū. dū modo sic intelliga-
tur illō qd̄ dicere volum⁹ satis est. Tū ad
animandū docendūq̄ puulos venire ad
xp̄m. Tū ad tollendū viarū scādala maḡ
q̄s ad quēpiā satirica dicacitate acrif coar-
guendū. ¶ Sub paucis igi⁹ consideratō-
nibz/ quatuor nūero. ordine lucido distin-
guat̄ p̄ns opusculū. Prima consideratio
erit de puulis quāta necessitate/ cū sui et
ecclesie vtilitate veniāt ad xp̄m. Secun-
da cōsideratio loquet̄ de scādalizantibz p̄-
uulos. dū eos varijs modis nō sinūt veni-
re ad xp̄m. Tertia subiungēt de laudabili
studio eoz q̄ reduciūt puulos ad viam q̄